

Dag in
dag uit
2025

Dag in dag uit 2025

Geschreven door diverse auteurs

ISBN 978 90 33804 04 5

NUR 707

C-NUR 020

Opmaak omslag en binnenwerk: Coco Bookmedia

Coverfoto: Adobe Stock

Een uitgave in samenwerking met

het Leger des Heils

Spoordreef 10

1315 GN Almere

036-53 98 111

legerdesheils.nl

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de *NBV21*, © Nederlands/Vlaams Bijbelgenootschap 2021, Haarlem/Antwerpen, tenzij anders vermeld.

© 2025 UITGEVERIJ ARK MEDIA - LEEUWARDEN

Alle rechten voorbehouden.

Ark Media is onderdeel van Jongbloed Christelijke Media.

jongbloedmedia.nl

ï/ark media

Voor mensen met een leesbeperking is *Dag in dag uit* ook in gesproken vorm en in braille beschikbaar. Voor informatie daarover kun je contact opnemen met de CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden. 0341-56 54 77, klantenservice@cbb.nl.

Woord vooraf

Wat noemen wij *geluk*? Dit is één van de thema's waarover je kunt lezen in *Dag in dag uit 2025*. De één zoekt geluk in materiële zaken, een ander in relaties of in nieuwe ervaringen. We kunnen zelf kiezen welke weg we inslaan. Wat je ook kiest, vraag je af wat van blijvende waarde is. Is je leven verbonden met de levende God? Dan heb je duurzaam geluk gevonden.

Elk jaar lezen we een evangelie door, dit jaar is dat Johannes. Met de *geloofsgetuigen* in Hebrreeën 11 kunnen we zien wat God heeft gedaan en nog doet in mensenlevens. Een ander thema is *sterren*: die bepalen niet ons lot, maar hebben wel verschillende functies in de Bijbel en laten zien hoe machtig God is.

We bekijken in Exodus 32-34 de geschiedenis van het volk Israël na de uittocht. De emoties lopen hoog op. Wat kunnen wij daarvan leren? Uit Jozua lezen we over de inname van het beloofde land. In de bijbelboeken Ezra en Nehemia volgen we hoe het land Israël weer opgebouwd wordt na de ballingschap.

Op weg naar Pinksteren zien we wat het Oude Testament over de Geest zegt. In het Nieuwe Testament lezen we verder een aantal brieven van Paulus aan de Galaten, de Filippenzen, de Tessalonicenzen en Filémon. Van Openbaring worden het begin en het eind uitgelegd. Verder komen aan bod: passages uit Rechters, het hele boek Ruth en de kleine profeten Haggai en Maleachi.

We hopen en bidden dat dit dagboek je zal inspireren en bemoedigen in het jaar dat voor je ligt en wensen je een gezegend (lees)jaar toe, in de nabijheid van God. Zoek je geluk bij de HEER!

Mede namens de redactie,

Pieter de Boer, uitgever Ark Media - Jongbloed Media

Mariska Compagnie, eindredacteur

Auteurs

Dag in dag uit wordt geschreven door auteurs uit diverse kerkelijke richtingen. Dit jaar zijn dat: het Leger des Heils, de Nederlandse Gereformeerde Kerken, de Protestantse Kerk in Nederland, baptistengemeenten en evangelische gemeenten.

1 t/m 16 januari	Dr. ds. P.J. Lalleman
17 t/m 31 januari	Ds. J.C. Trouwborst
1 t/m 14 februari	Ds. J.J. Esveldt
15 t/m 28 februari	Ds. J. Overeem
1 t/m 16 maart	Ds. H. van Kapel
17 t/m 31 maart	Ds. J.W. Drost
1 t/m 15 april	Ds. H. Fonteijn
16 t/m 30 april	Majoor mw. M. Poppema-de Man
1 t/m 15 mei	Ds. mw. C. Meeuwenoord
16 t/m 31 mei	Ds. L.G. Compagnie
1 t/m 15 juni	Ds. G.A. Trouwborst
16 t/m 30 juni	Dr. mw. H. Lalleman-de Winkel
1 t/m 15 juli	Ds. J. Maasland
16 t/m 31 juli	Aux. kapitein mw. Marianne Grandia
1 t/m 16 augustus	Ds. E.R.V. Schuddebeurs
17 t/m 31 augustus	Majoor P. Slingerland
1 t/m 15 september	Ds. mw. C. Karsten
16 t/m 30 september	Ds. mw. L.E. Bassa
1 t/m 15 oktober	Ds. E. Westrik
16 t/m 31 oktober	Majoor H.A. Buitelaar
1 t/m 15 november	Envoy M.W. van Houten
16 t/m 30 november	Majoor drs. S.M. van der Vlugt
1 t/m 16 december	Drs. mw. C. van Harten
17 t/m 31 december	Ds. T.L. van der Weide

Wil je naar aanleiding van een bepaalde dagtekst contact opnemen met de auteur ervan, dan kun je schrijven of mailen naar: Redactiecommissie *Dag in dag uit*, p/a Celsiusweg 41, 8912 AM Leeuwarden; e-mailadres: didu@jongbloedmedia.nl. De redactie zal je brief of e-mail graag doorsturen naar de betreffende auteur.

Bestellingen geef je door via de website: jongbloedmedia.nl.

Joodse feestdagen

Naast de christelijke feesten vermelden we in dit dagboek nationale feesten, zoals Bevrijdingsdag en Koningsdag. Sinds een aantal jaren staan in *Dag in dag uit* ook een aantal joodse feestdagen vermeld, om ons te herinneren aan het feit dat Jezus Christus niet 'los verkrijgbaar' is en dat het heil voor de volkeren afkomstig is uit de joden.

Hieronder vind je bij de joodse feestdagen (2025) een korte uitleg.

14 maart	Poerimfeest , het Lotenfeest - verbonden met het bijbelboek Ester.
13 t/m 20 april	Pesach , het feest van de ongezuurde broden, waarop de uittocht uit Egypte wordt herdacht. In de synagoge wordt het Hooglied gelezen.
2 en 3 juni	Sjavoet , het Wekenfeest, zeven weken na Pesach. Hierbij wordt de gave van de Thora gevierd. Het boek Ruth wordt voorgelezen.
23 en 24 september	Rosj Hasjana , het Nieuwjaarsfeest. (<i>Rosj Hasjana</i> betekent 'begin van het jaar'.)
2 oktober	Jom Kippoer , Grote Verzoendag. Het boek Jona wordt gelezen.
7 t/m 13 oktober	Soekot , het Loofhuttenfeest, dat herinnert aan Gods trouw tijdens de woestijnreis na de uittocht uit Egypte. Het boek Prediker wordt gelezen.
15 oktober	Simchat Thora , de 'vreugde der Wet'.
15 t/m 22 december	Chanoeka , ook wel 'het inwijdingsfeest' genoemd. Hiermee verbonden is de legende van het wonder dat bij de herinwijding van de tempel (na de Makkabese opstand) de menora, ondanks gebrek aan olie, een weeklang brandde.

Woensdag 1 januari – Nieuwjaarsdag

Lezen: Johannes 1:1-5

In het begin ... (vs. 1)

Johannes begint zijn evangelie met een vette knipoog naar het begin van de Bijbel en gebruikt dezelfde beginwoorden. Zoals God lang geleden begon met de wereld en de mensen, zo begon Hij in Johannes' tijd opnieuw door Jezus, die het Woord is. Johannes benadrukt dat het Woord net zo eeuwig is als God. Jezus bestond al voor het begin van de wereld. Hij 'was in het begin bij God'. Deze dingen zijn moeilijk te begrijpen, maar zoveel is duidelijk: voor het nieuw begonnen jaar mogen we ons toevertrouwen aan iemand die niet aan tijd gebonden is. Hij is al vanaf het begin licht en leven voor de mensheid. Hij is sterker dan alle duister dat we misschien vrezen dit jaar. We mogen dit jaar leven in het licht – *zijn* licht.

Donderdag 2 januari

Lezen: Johannes 1:6-13

... het ware licht, dat ieder mens verlicht en naar de wereld kwam. (vs. 9)

Op de eerste kerstkaarten die ik als kind maakte, tekende ik kaarsjes en schreef ik heel vers 9 erbij. Ik wilde graag met anderen delen dat God zijn Zoon naar de aarde had gestuurd als licht. Jezus is het ware Licht. Door de jaren heen ben ik steeds beter gaan beseffen wat dat betekent. We mogen leven in het licht van God, in het licht dat Jezus uitstraalt. Destijds tijdens zijn leven op aarde, nu nog in onze harten.

Ook zie ik nu scherper dat niet iedereen Jezus wil ontvangen als Licht voor het leven. Toen niet en nu niet. Velen beseffen niet wat ze missen zonder Jezus, maar Johannes noemt het een keuze voor het duister. Zoals je in deze donkere tijd van het jaar een gezellige lamp of kaars aansteekt, zo kies je er toch ook voor om 'het ware Licht' toe te laten in je leven?!

Vrijdag 3 januari

Lezen: Johannes 1:14-18

... de enige Zoon ... heeft Hem [de Vader] doen kennen. (vs. 18)

Het grote probleem voor ons is dat we God niet kunnen zien. Konden we dat maar, dan zou iedereen in Hem geloven, denk je. Nee dus, want toen Jezus op aarde was en God dagelijks zichtbaar maakte, geloofden ook niet alle mensen in Hem. Wat ze van God zagen, beviel hun niet.

Intussen is het probleem van Gods onzichtbaarheid voor ons toch niet zo groot als je zou denken. We weten veel over Hem uit de Bijbel en uit onze eigen ervaring. Bovendien vertelt Johannes hier dat Jezus ons laat zien hoe God is. Over Jezus hebben we vier boeken vol! De vier Evangelieën brengen God-in-Jezus op een unieke manier in beeld. Zij beantwoorden niet alle vragen die we hebben, maar we weten genoeg om 'ja' tegen God te zeggen. Want Jezus, zelf God, is 'vol van genade en waarheid'.

Zaterdag 4 januari

Lezen: Johannes 1:19-28

Ik ben niet de Messias. (vs. 20)

Deze Johannes wordt meestal 'Johannes de Doper' genoemd; hij is niet de Johannes die het evangelie schreef. Zijn boodschap is nieuw en opwindend: Gods ware Licht komt eraan! Vervolgens benadrukt hij dat hijzelf niet dat Licht is; dat is Jezus. Johannes is de wegbereider. Hij heeft een belangrijke rol, maar men moet de wegwijzer niet verwarren met het doel, of de fakkel met de zon. Toch is Johannes niet ongelukkig met zijn rol. Hij heeft zijn plek gevonden. Ook al ben je niet de Messias, je kunt toch een goed en nuttig persoon zijn. We bevinden ons in een vergelijkbare positie als Johannes: we mogen helpers van Jezus zijn. We kunnen de weg voor Hem klaarmaken in het leven van anderen.

Zondag 5 januari

Lezen: Johannes 1:29-34

... het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. (vs. 29)

De mensen die Johannes hoorden zeggen dat Jezus het Lam van God is, zullen aan de offers in de tempel hebben gedacht. Daar werden iedere dag lammetjes en andere dieren geofferd om de mensen vergeving van hun zonden te brengen. Straks zijn deze offers niet meer nodig. Jezus is het Lam dat zal sterven voor de zonde van de wereld van toen en van nu. Zijn sterven is in onze plaats: Hij neemt de straf voor onze zonden op zich.

Dit zijn weliswaar massieve woorden, maar we mogen er dankbaar voor zijn. Deze wereld mist haar doel, wij missen ons doel, maar God grijpt in en neemt al onze onwil en onmacht op zich. In plaats van ons aandeel (zoals begeerte, nalatigheid en verslaving) te ontkennen, kunnen we beter de oplossing die God gratis aanbiedt met twee handen aanpakken.

Maandag 6 januari

Lezen: Johannes 1:35-42

Meteen zocht hij zijn broer Simon op ... (vs. 41)

Andreas gebruikt (onbewust) de beste evangelisatiemethode aller tijden. De evangelist Johannes beschrijft de eerste week van het openbare optreden van Jezus, dag voor dag. Net als de vorige dag, ziet Johannes de Doper Jezus langskomen. Opnieuw wijst hij zijn hoorders op Hem. Een van hen, Andreas, heeft daardoor een lang gesprek met Jezus. Hij is zo van Jezus onder de indruk dat hij 'meteen' naar zijn broer, Simon Petrus, gaat en over Jezus vertelt. Hij sleept Simon Petrus mee naar Jezus.

Je kunt *over* het geloof in Jezus preken en discussiëren, maar om iemand voor Jezus te winnen, kun je het beste gewoon laten zien wie Jezus is. Leef zoals Hij, spreek zoals Hij, heb lief als Hij, breng zo mensen in contact met Hem.

Dinsdag 7 januari

Lezen: Johannes 1:43-51

... de man ... over wie Mozes in de wet geschreven heeft ... (vs. 45)

In dit gedeelte doet Filippus hetzelfde als Andreas: zoals Andreas zijn broer bij Jezus bracht, zoekt Filippus zijn plaatsgenoot Natanaël op en spreekt met hem enthousiast over Jezus. Hierdoor komt Natanaël in beweging en ook hij ontmoet Jezus. Jezus laat zijn bovennatuurlijke kennis zien door te zeggen dat Hij Natanaël onder een vijgenboom had zien zitten.

Andreas had Jezus 'de Messias' (gezalftde) genoemd. Filippus noemt Hem 'de man over wie Mozes in de wet geschreven heeft'. En Natanaël noemt Jezus 'de Zoon van God', 'de Koning van Israël'. Zo laat Johannes aan het begin van zijn evangelie op allerlei manieren zien dat het Eerste Testament licht werpt op wie Jezus is. Willen we Hem dieper kennen en begrijpen, dan is Israëls heilige Schrift voor ons onmisbaar.

Woensdag 8 januari

Lezen: Johannes 2:1-12

... u hebt de beste wijn tot nu bewaard! (vs. 10)

Het christelijk geloof heeft de reputatie dat het streng is. Je mag niets en je moet van alles. Een zwaar juk om je van te bevrijden!

Dat is een lelijke karikatuur! Wanneer er een bruiloft wordt gevierd, zijn Jezus en z'n leerlingen erbij en waarschijnlijk is mede door hen de wijn opgebraakt. Als zijn moeder een hint geeft, zegt Jezus niet: 'Net goed.' Nee, Hij zorgt voor een overvloed aan wijn die nog beter is dan de eerste! Het feest kan doorgaan. Voor de Joden was wijn een symbool voor Gods goede leefregels voor zijn volk. Vreugde over de wet! Bovendien zal er volgens de profeten in de tijd van Gods verlossing een overvloed aan goede wijn zijn (Jesaja 25:6, Amos 9:13-14, Hosea 14:8). Jezus brengt zulke goede wijn en zegt daarmee eigenlijk: 'De nieuwe goede tijd van Gods verlossing is nu begonnen. God heeft het beste voor het laatst bewaard.'

Donderdag 9 januari

Lezen: Johannes 2:13-22

Hij ... joeg ze allemaal de tempel uit ... (vs. 15)

Toonde Jezus op de bruiloft in Kana zijn grootheid; hier in de tempel maakt Hij zich vooral boos. Johannes vertelt dat Jezus de grootheid (heerlijkheid) van God op aarde brengt, en je verwacht dan hier ook iets van te zien bij Jezus' bezoek aan de tempel. Juist op deze speciale plaats zou Gods heerlijkheid zichtbaar moeten zijn, maar onbeschaamde commercie onttrekt God vrijwel aan het gezicht. In het gedeelte van vandaag zwijgt Johannes er dan ook volledig over. Deze stilte betekent niet veel goeds voor de tempel!

Dat kan dus: een godsdienstig bedrijf waarin de grootheid van God en zijn Zoon niet meer zichtbaar is. Een ogenschijnlijk vroom leven, waarin je zelf centraal staat. Als het zover gekomen is, zijn radicale maatregelen nodig! Hoe zit dat met ons?

Vrijdag 10 januari

Lezen: Johannes 2:23-3:13

... alleen wie opnieuw wordt geboren, kan het koninkrijk van God zien. (vs. 3)

Jezus had geen vertrouwen in mensen die (alleen) in Hem geloofden vanwege zijn bijzondere tekenen. Nikodemus is hier een voorbeeld van. En zodra deze joodse leider bij Jezus binnen is, zegt Jezus hem daarom ongezoeten de waarheid: Prima hoor, dat je schriftgeleerde bent en mijn wondertekenen bewondert. Maar als je niet opnieuw geboren wordt, is dat allemaal niets waard. Je moet een nieuw leven beginnen, je openstellen voor de hemel, de heilige Geest moet in je kunnen werken.

Voor ons geldt hetzelfde: status, nationaliteit, kerkgang, levensstijl - allemaal niet van belang. Je moet radicaal voor Jezus kiezen. Dat is niets minder dan een nieuwe geboorte, geestelijk gezien. Deze radicale boodschap moet in de kerk blijven klinken. Geloof is méér dan Jezus bewonderen.

Zaterdag 11 januari

Lezen: Johannes 3:14-21

De Mensenzoon moet hoog verheven worden ... (vs. 14)

Dat Jezus, de Mensenzoon, aan het kruis zal worden verhoogd, schrijft Johannes meerdere keren. Hij gebruikt het woord 'omhoogheffen' op een dubbelzinnige manier. Letterlijk zal Jezus aan een kruis worden opgehangen, hoog boven de grond; maar het Griekse woord 'verhoogd worden' heeft ook de betekenis 'verheerlijkt worden, eer ontvangen'.

Menselijkerwijs was het omhoogheffen van Jezus aan het kruis een diepe vernedering en marteling, maar Johannes ziet er juist zijn verheerlijking in! De overeenkomst met de slang van Mozes in de woestijn is dat je ernaar moet kijken en erin geloven. Als je in geloof kijkt, krijgt je leven eeuwigheidswaarde. We moeten dus niet zoeken naar overeenkomsten tussen Jezus en de slang! Het punt van vergelijking ligt in het opzien in geloof.

Zondag 12 januari

Lezen: Johannes 3:22-36

Hij [Jezus] moet groter worden en ik kleiner. (vs. 30)

Dit zijn de laatste woorden van Johannes de Doper in het evangelie van Johannes. Ze zijn dus belangrijk. Johannes en Jezus zijn beiden aan het dopen en hebben een groep leerlingen verzameld. Rivaliteit ligt dus op de loer, maar Johannes weet: Jezus is de Bruidegom, Hij is belangrijker dan ik. Johannes is in feite blij met de situatie. Zijn woorden duiden niet op teleurstelling, maar op pure vreugde. De bruidegom is gekomen, dus de wegbereider maakt plaats voor Hem. Johannes is er niet minder om. Waar God verschijnt, doet de mens een stap terug. Wat een levensmotto is dit!

We mogen ons verheugen in het succes van anderen; zelfs in de groei van andere kerken. Het gaat in het koninkrijk van God niet om onze bijdrage, maar om Jezus' heerlijkheid. Jezus moet centraal staan en wij kunnen zonder bezwaar plaats maken.

Maandag 13 januari

Lezen: Johannes 4:1-15

Jezus ... ging bij de bron zitten ... (vs. 6)

Het Oude Testament bevat verschillende verhalen over reizigers die in een vreemd land vermoeid bij een waterbron komen en daar water drinken in het gezelschap van een vrouw: de knecht van Abraham, Jakob en Mozes. Steeds is een huwelijk het resultaat. Een joodse lezer van het verhaal van vandaag zal het motief hebben herkend: rabbi Jezus vraagt aan een Samaritaanse vrouw om water bij een bron. Hoe loopt dit af? De spanning stijgt!

Er ontstaat een diep gesprek en we lezen niet of Jezus ooit het water kreeg waar Hij om had gevraagd. Op zeker moment vraagt de vrouw zelfs Hém om water, water dat eeuwig leven geeft. Jezus gebruikt alledaagse zaken als water om een geestelijk gesprek te voeren. De vrouw heeft moeite Hem te volgen, maar het lukt haar. Zo ontstaat er een geestelijk huwelijk. Jezus lest haar geestelijke dorst en wordt in zekere zin haar bruidegom.

Dinsdag 14 januari

Lezen: Johannes 4:16-24

Ik heb geen man ... (vs. 17)

De anonieme Samaritaanse vrouw is de tegenpool van de voorname Nikodemus die Jezus eerder ontmoette. Nikodemus scoort in de cultuur van die tijd veel meer punten dan zij: man, goed opgeleid, kenner van de godsdienst, leidinggevende baan. Als jij op zoek bent naar een personeelslid en je bekijkt de cv's van deze twee, wie neem je dan in dienst?

We kennen de details van haar huwelijken niet. Waarschijnlijk werd ze telkens afgewezen, of misbruikt. Werd ze verlaten omdat ze geen kinderen had? Ze was zeker gewond. Wat we weten, is dat Jezus haar aandacht en respect geeft, en dat zij werkelijk naar zijn woorden luistert.

We moeten over uiterlijkheden stappen om mensen te bereiken. Velen die in de maatschappij laag scoren staan vaak wel open voor de liefde van Jezus, als we hun tijd en aandacht geven.

Woensdag 15 januari

Lezen: Johannes 4:25-30

... zijn leerlingen ... verbaasden zich erover dat Hij met een vrouw in gesprek was. (vs. 27)

In de cultuur van die tijd sprak je als man geen vreemde vrouw in het openbaar aan. Jezus' leerlingen zijn daarom geschokt over zijn vrijmoedigheid. Dat zijn wij niet, want velen van ons kennen dit verhaal goed. Toch moeten we niet vergeten wat een revolutionaire daad dit was. Denk aan het hedendaagse Afghanistan, al was het in Israël veel minder erg.

Dit is een geweldig verhaal. Een buitenlandse vrouw kan het Woord van God rechtstreeks van Jezus horen! Daarom kan de kerk van Christus zeer inclusief zijn. Iedereen is welkom om het Woord te horen.

Door zijn goddelijke kennis van haar verleden en door zichzelf voor te stellen als de Messias, wint Jezus niet alleen haar hoofd, maar ook haar hart. Ze is geboeid en kan nergens anders meer over praten. Heb jij zo'n ontmoeting met Hem gehad?

Donderdag 16 januari

Lezen: Johannes 4:31-42

... kwamen veel Samaritanen tot geloof in Hem door het getuigenis van de vrouw ... (vs. 39)

De Samaritaanse vrouw laat haar kruik achter en rent naar de stad. 'Alles achterlaten' is een goede zaak in de Bijbel. Het wijst op bereidheid tot volgen. De vrouw is vol van Jezus' woorden. Zij wordt de eerste evangelist. Deze onvolmaakte vrouw geeft het goede nieuws door over de volmaakte God en de Messias die Hij naar de aarde heeft gezonden. En dat heeft groot effect, want veel mensen in haar stad ontmoeten Jezus persoonlijk en gaan in Hem geloven als de redder van de wereld. Wat geweldig!

Je hoeft niet perfect te zijn om over Jezus te spreken: je hoeft alleen maar (weer) enthousiast over Hem te zijn. Net als de Samaritaanse vrouw. Laten we bidden om hetzelfde enthousiasme.

Vrijdag 17 januari

Lezen: Exodus 32:1-6

... hij goot er een beeld van in de vorm van een stierkalf. (vs. 4)

De Israëlieten zijn bevrijd uit 'Angstland'. Meteen daarna komen ze in de woestijn. Hier moeten ze het uithouden met zichzelf. Mozes was alleen de berg opgegaan om dicht bij God te zijn. Dat duurt inmiddels wel erg lang; sinds hij wegging, heeft niemand hem meer gezien. Mozes laat een grote leegte achter. Hoe nu verder? Er wordt een plan gesmeed: 'We moeten iets maken om de leegte op te vullen; een zichtbare god die ons de weg wijst.' Spontaan worden alle sieraden ingeleverd en omgesmolten. Er wordt een sterk en stoer stierkalf van gemaakt. En zo kregen ze last van het goudenkalfsyndroom. Achter het blinkende goud gaapt de leegte. Staat dit kalf symbool voor onze consumentencultuur? Sommige winkelcentra lijken wel kathedralen. Wanneer wordt leegte een valkuil? Wie de leegte uithoudt, zal vroeg of laat een verrassing voor zichzelf worden.

Zaterdag 18 januari

Lezen: Exodus 32:7-14

Ga terug naar beneden ... (vs. 7)

De onthulling van het gouden kalf wordt groots gevierd. Er wordt een flitsend festival georganiseerd. Mozes' naam staat niet op de gastenlijst. Eerst wachtte het volk nog op hem, maar nu niet meer. Hij verkeert al zo lang in hoger sferen. Gelukkig kan Aäron, broer van Mozes, er wel bij zijn. Hij staat in tegenstelling tot zijn broer met beide benen op de grond en beweegt mee met zijn volk. Mozes staat dan wel dicht bij God, maar lijkt tegelijk afstandelijker. Of toch niet? Als het feest is losgebarsten, daalt Mozes de berg af. Hij slaat het festijn gade. In het midden staat het gouden kalf op zijn sokkel. Daar omheen een joelende menigte, zichzelf verliezend in geestvervoering. Hier worden grenzen overschreden. Het leidt tot extase in plaats van navelgong. Gelukkig komt Mozes van boven. Dan kan men opnieuw beginnen.

Zondag 19 januari

Lezen: Exodus 32:15-20

Woedend smeed hij [Mozes] de platen aan de voet van de berg aan stukken. (vs. 19)

Mozes briest van woede. Hij gooit Gods tabletten op de grond. Nu liggen ze daar aan gruzelementen. De tien woorden voorgoed ter aarde gevallen. Niet meer te lijmen! Ze waren eigenhandig door God geschreven. Hoe kan Mozes zoiets doen? Wordt de stem van de hemel zo het zwijgen opgelegd?

Later zullen er toch weer nieuwe platen komen. Nu niet alleen door God zelf gemaakt. Ditmaal werkt Mozes er ook aan mee. De een hakt de stenen platen uit, de ander schrijft erop. Opnieuw, dezelfde woorden. Deze platen blijven voor altijd zorgvuldig bewaard. Is dat niet gek? De meest heilige versie breekt stuk, terwijl de minder heilige editie puntgaaf blijft. Blijkbaar wordt Gods werk sterker als het ook mensenwerk wordt. Zijn Woord vraagt om onze inzet, want God heeft geen andere handen dan onze handen.

Maandag 20 januari

Lezen: Exodus 32:21-24

Ik smeek je je woede te bedwingen ... (vs. 22)

Mozes kan driftig zijn. Dan ontwaakt de tijger in hem. Ooit sloeg hij in zijn drift een Egyptenaar dood. Nu gooit hij woedend de twee platen aan stukken. Moet hij leren zijn emotie te reguleren? Aäron smeekt zijn broer die te bedwingen uit angst dat anders de relatie knapt. Maar bij Mozes werkt het andersom. Juist omdat hij de relatie tot zijn broer serieus neemt, uit hij zijn boosheid. De relatie tussen de broers staat op het spel. Mozes vindt zijn broer de moeite van een conflict waard. Boosheid wil in contact worden gebracht. Dan kan ze aankomen waar zij hoort. Als dat gebeurt, ebt de boosheid weer weg. Ze heeft haar werk gedaan. Daar wordt een relatie juist door gevoed. Dus: stop met altijd aardig zijn. Zeg ook eens 'Nee!' Dat is immers ook een antwoord. Als we uiten wat in ons is, wordt het een kracht vanbinnen.

Dinsdag 21 januari

Lezen: Exodus 32:25-29

... dood iedereen die je tegenkomt ... (vs. 27)

Mozes vindt zijn broer Aäron te soft: hij gaat te veel mee met de nukken en grillen van het volk en laat alles maar gebeuren zonder in te grijpen. Zo kon het goudenkalfsyndroom ontstaan. Van de weeromstuit kiest Mozes voor een pokhouten positie. Hij drijft een vrije keuze voor de Heer zo ver door dat er veel bloed vloeit. Drieduizend volksgenoten worden er in Gods naam omgebracht. Is hij vergeten wat er op de platen stond geschreven? Gij zult niet doden! Nog maar kortgeleden verkeerde Mozes boven op de berg, nu is hij onder de armoedegrens beland. De grauwsliuier van religieus geweld is op hem gevallen. Er vloeit veel bloed. Opnieuw worden er grenzen overschreden. Het volk dat onlangs bevrijd was uit Angstland betaalt de prijs voor hun zonde. Had niemand Mozes kunnen afremmen? Soms moet God verdedigd worden tegen wie het voor Hem opnemen.

Woensdag 22 januari

Lezen: Exodus 32:30-35

Toch zal ik de berg op gaan ... (vs. 30)

Opnieuw gaat Mozes naar boven. De affaire met het gouden kalf weerhoudt hem niet Gods aangezicht te zoeken. Hoe moet het nu verder tussen God en zijn volk? Is het over en uit tussen die twee? 'Misschien dat ik verzoening bewerken kan voor jullie zonde', sprak Mozes. Hij heeft zijn weerstand tegen hun gedrag overwonnen en nu neemt hij het op voor zijn volk. Hij draagt hun zonde. Zou God dat ook kunnen? Mozes is vanuit de liturgie bekend met de verzoeningsrite. Hij weet van ark en altaar. Zij markeren de omgang met God. Zo ontstaat er weer beweging. Heling uit ontmoeting op lange termijn. Daarom trekt Mozes de stoute schoenen aan. Tegenover het volk staat hij aan de kant van God. Tegenover God staat hij aan de kant van zijn volk. Hij speelt hoog spel. Hij stelt God een ultimatum: óf U vergeeft het kwaad óf U schrapt mijn naam uit uw boek!

Donderdag 23 januari

Lezen: Exodus 33:1-6

... Ik trek niet met jullie mee ... (vs. 3)

Het volk Israël kan niet eindeloos in de woestijn blijven. Anders verzandt de missie. Daarom krijgt Mozes de opdracht om opnieuw te vertrekken, met dit verschil: God zelf gaat deze keer niet mee. Wel zal Hij een engel meesturen. Op deze manier blijft de Eeuwige toch nabij. Tegelijk blijft er ook afstand bestaan. De crisis met het gouden kalf is blijikbaar nog niet vergeten. Als de Israëlieten het slechte nieuws vernemen, slaat de stemming om. Nu voelen zij zich afgewezen. De rollen zijn omgedraaid. Er heerst verslagenheid in het legerkamp. Alsof de impact van wat ze deden nu pas ten volle doordringt. Het volk rouwt. Niemand doet nog sieraden om. Iedereen ontdoet zich van de materialen die hen zouden kunnen verleiden om weer een god te maken. Inmiddels is alle franje eraf. Zo komen ze tot de kern. In de leegte ligt de ruimte.

Vrijdag 24 januari

Lezen: Exodus 33:7-11

De HEER sprak persoonlijk met Mozes, zoals iemand spreekt met een vriend. ... (vs. 11)

Mozes zet een tent op buiten het legerkamp. Niet midden in het centrum, maar ruim erbuiten. De tent is bedoeld als een aparte plek op afstand. Dáár kun je naartoe gaan om Gods aangezicht te zoeken. Dat lukt meestal niet *te midden van* herrie en rumoer. De tent maakt duidelijk dat de ontmoeting met God inkeer en verstillings vraagt. Ze werkt net zoals het contact van mens tot mens. Soms praten we elkaar plat in plaats van dat we elkaar open beluisteren. Dan staan we op *zenden*, met als gevolg dat er geen dialoog ontstaat. Daar wil de tent bij helpen. Om drukte achter ons te laten en weer te focussen. Het is maar goed dat er een tent op afstand staat. Dan is er tenminste een plek waar je naartoe kunt gaan om even stil te worden. Om de natuur van de aandacht te volgen en de kracht van het contact te ervaren. Dat lukt alleen met een hoofd vol leegte.

Zaterdag 25 januari

Lezen: Exodus 33:12-17

Moet ik dan zelf meegaan om je gerust te stellen? (vs. 14)

Het volk is nog steeds niet in beweging gekomen. Mozes neemt niet echt het voortouw. Wel gaat hij dagelijks naar de tent om Gods aangezicht te zoeken. Eén vraag in het bijzonder houdt hem bezig: Wie gaat er eigenlijk met ons mee? We kunnen wel aan de expeditie beginnen, maar als God afhaakt is er geen beginnen aan. Wat is uw plan? En voegt Mozes eraan toe: vergeet toch niet dat deze mensen uw volk zijn! Hun koppige gedrag doet daar niks aan af! In de ontmoeting met God blijft Mozes volstrekt solidair met zijn volk. Als een echte profeet is hij niet los van zijn volk te verkrijgen. En God evenmin, zo hoopt hij. Het volk kan alleen verder als er wederzijds vertrouwen is. Dan hoeft je niet de hele route te kennen om de eerste stap te zetten. Je hoeft niet de weg te weten om de Gids te kennen.

Zondag 26 januari

Lezen: Exodus 33:18-23

Laat mij toch uw majesteit zien ... (vs. 18)

Mozes waagt de hoogste worp. De Heer spreekt persoonlijk met hem, maar nu verlangt Mozes nog méér. Hij wenst met eigen ogen Gods majesteit te zien. Zelfs Mozes heeft blijkbaar moeite met Gods onzienlijkheid. Hoe lastig is het om je blindelings aan God toe te vertrouwen. Om het te wagen met de Stem alleen! Geloof is uit het gehoor, maar hoe weet je zeker dat je jezelf niet voor de gek houdt? Soms verlang je een helder moment van zien, liefst met een zichtbaar teken. Toch gaat Mozes' vraag te ver. Hoe zou een sterveling Gods heerlijkheid kunnen zien? Dat past niet bij de maat van de mens. Hij kan niet eens een minuut in de zon kijken, laat staan de Onzienlijke aanschouwen! We hebben dus geen beeld, alleen het Woord. Dat is de soberheid van het geloof. Wie meer wil, krijgt minder. Gods verborgenheid is de keerzijde van zijn nabijheid.

Maandag 27 januari

Lezen: Exodus 34:1-3

Hak twee stenen platen uit, gelijk aan de vorige. (vs. 1)

Mozes krijgt Gods heerlijkheid niet te zien. Wel wordt hij aan het werk gezet. Hij moet twee stenen platen uithakken. Op de nieuwe platen verschijnen dezelfde woorden als op de vorige, die kapotgegooid waren. De tabletten worden zorgvuldig bewaard in de ark van het verbond. Volgens oude joodse overlevering worden naast deze nieuwe tafels ook de brokstukken van de oude bewaard. Ook gaat het verhaal dat op de ark twee cherubijnen staan. Zij staan bijna tegen elkaar, maar raken elkaar net niet. De ene engel zegt tegen de Eeuwige: Wat een wijs besluit om de stenen platen met daarop uw geboden aan de mensen te geven. Maar de andere engel zegt: Het is géén wijs besluit. De mensen doen er toch niks mee. Zo spannend blijft het geschenk van de tien geboden. Of we het nu willen of niet, God stelt zich present in ons midden.

Dinsdag 28 januari

Lezen: Exodus 34:4-9

... trekt U dan met ons mee HEER, ook al is dit volk onhandelbaar. (vs. 9)

Opnieuw bidt Mozes dat de Heer zal meegaan. Waarom? Alle lichten staan toch al op groen? Zojuist zag hij Gods majesteit nog van heel dichtbij. Ook draagt hij de stenen platen bij zich met daarop Gods woorden voor onderweg. Bovendien ontving hij de toezegging dat Gods aanschijn zou meegaan. Toch vraagt hij: U trekt toch wel weer met ons mee? Het volk is zo onhandelbaar; een goede reden voor God om mee te gaan, toch? Maar voor God was dat juist de oorzaak om af te haken. Mozes keert dit argument om. Juist de halsstarrigheid van het volk vraagt om Gods nabijheid. Alleen iemand die de zonden vergeeft, zal in staat zijn met dit volk mee te gaan. Nu zijn ze nog koppig in hun ongehoorzaamheid, maar op een dag zullen ze koppig zijn in hun trouw. Dat vergt over en weer veel geduld.